

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องภาษาและวัฒนธรรม นักเรียนต้องศึกษาเรื่องธรรมชาติของภาษาให้เข้าใจว่าภาษาเป็นเครื่องมือการถ่ายทอด วัฒนธรรม และวิชาความรู้ นานาประการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ ช่วยให้มนุษย์พัฒนาความคิด ช่วยดำรง สังคมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข มีไมตรีต่อกัน ช่วยเหลือกันด้วยการใช้ภาษา ติดต่อสื่อสารกัน ช่วยให้คนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ภาษาช่วยให้มนุษย์เกิด การพัฒนา ใช้ภาษาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปรายโต้แย้ง เพื่อนำไปสู่ผลสรุป มนุษย์ใช้ภาษาในการเรียนรู้ จดบันทึกความรู้ แสวงหาความรู้ และช่วยจรรโลงใจ ด้วยการอ่าน บทกลอน ร้องเพลง ภาษายังมีพลังในตัวของมันเอง เพราะภาพย่อมประกอบด้วยเสียงและ ความหมาย การใช้ภาษาใช้ถ้อยคำทำให้เกิดความรู้สึกต่อผู้รับสาร ให้เกิดความงอกเงยตึงตัว หรือเกิด ความชื่นชอบ ความรักย่อมเกิดจากภาษาทั้งสิ้นภาษาเป็นวัฒนธรรมที่คนในสังคม จะต้องใช้ภาษาให้ถูกต้องกับสถานการณ์และโอกาสที่ใช้ และวัฒนธรรม หมายถึงแบบแผนชีวิต หรือระบบการดำเนินชีวิต ครอบคลุมไปถึงเครื่องอุปโภคบริโภค สถาบัน ประเพณี ค่านิยม รวมถึงศิลปะและความรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ วัฒนธรรมคือ สิ่งที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ของ สังคมของตน สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติไม่นับเป็นวัฒนธรรม

ขณะที่หลักสูตรการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ได้ระบุเป้าหมายของผู้เรียนในกลุ่มช่วงชั้นที่ 3 (ม. 4-6) ดังนี้คือ วิเคราะห์วิจารณ์ รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์และนำข้อคิดไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องภาษาและวัฒนธรรม พบว่าผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อเรื่องที่ประกอบประกอบเรียนน้อย บรรยายากในการเรียนขาดความกระตือรือร้นเป็นเหตุให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การศึกษาเรื่อง วัฒนธรรม มักไม่ค่อยได้รับความสนใจนัก ในขณะที่วัฒนธรรมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว หลักฐานที่ชัดเจนในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและอยู่ใกล้ตัวมากที่สุด ก็คือเพลงลูกทุ่ง ผู้วิจัย มีความสนใจและผูกพันกับเพลงลูกทุ่งมาเกือบตลอดชีวิตประกอบกับกระแสสื่อมวลชนในปัจจุบันให้ ความสนใจในการใช้เพลงลูกทุ่งในทุกแขนง ทั้งละคร รายการวาไรตี้ การประกวดแข่งขันสายเพลง ลูกทุ่งหลายเวที เป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะเลือกเพลงลูกทุ่งเข้ามาบูรณาการในรายวิชานี้

และนำเสนอเพลงลูกทุ่งหลายเพลงที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับรายละเอียดในเนื้อหาของของ บทเรียนเรื่องภาษาและวัฒนธรรม มาบูรณาการในการเรียนการสอน

เพลงลูกทุ่งเป็นสื่อที่เส่ง่าย ใกล้เคียง และผูกพันกับวิถีชีวิตคนไทยมาช้านาน เพลงลูกทุ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่ให้ความบันเทิงและเป็นงานวรรณกรรมแขนงหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสืบทอดโดยมีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องทำหน้าที่เสมือนกระจกสะท้อนชีวิตและเรื่องราวของคนในแต่ละยุคสมัย หลายหลากแง่มุมของสังคมไทยและมีเพลงหลายเพลงที่ได้รับความนิยม (อัจฉรี พรหมลอย, 2555, หน้า 1-2) นักร้องมีถิ่นกำเนิดมาจากท้องทุ่ง จึงสามารถสะท้อนเพลงออกมาได้อย่างง่ายๆ สามารถร้องได้หลายจังหวัด มีการใช้ศัพท์สำนวนภาษาถิ่นและสำเนียงถิ่นในเพลงลูกทุ่งอยู่มากพอสมควร เช่นศัพท์ท้องถิ่นและสำเนียงทางภาคอีสาน ภาคเหนือ และภาคใต้ (เอนก นาวิกมูล, 2550, หน้า 64) เพลงลูกทุ่งจึงไม่เพียงแต่ทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลินไปกับเนื้อหาศิลปะและการใช้ภาษาเท่านั้น หากแต่ยังเป็นเรื่องที่สะท้อนภาพชีวิต สังคม วัฒนธรรมในแง่มุมต่างๆไว้อีกด้วย (ชรินทร์ อินทะสุวรรณ, 2554, หน้า 1) เพลงลูกทุ่งเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าสะท้อนให้เห็นความเชื่อโดยทั่วไป ของสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมพระพุทธศาสนา ความเชื่อในเรื่องบุญกรรมและช่วยบรรเทาความรุนแรงของปัญหาช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยซึ่งถีบตัวออกจากกันมากขึ้นทุกที (พระมหาสมชัย สิริวุฒโน (ศรีนอก), 2538, บทคัดย่อ) เพลงมีการสอดแทรกในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ให้ข้อคิดคติสอนใจ สะท้อนให้เห็นถึงความสามัคคี สภาพชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังให้คนไทยมีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นได้จากในอดีตคนไทยมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อยู่กันแบบพี่น้อง (จุฑามณี บ้านมอญ, 2550, หน้า 6) สุกัญญา คงสุน (2550, หน้า 13) ได้กล่าวถึงเพลงลูกทุ่งไว้ว่า เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่ฟังง่าย ๆ สนุกสนาน เพลิดเพลินและจดจำได้ง่าย มีความไพเราะทั้งในท่วงทำนอง เนื้อร้องก็ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ มีความสละสลวยของคำใช้สำนวนที่กระชับ กระเทียบเปรียบเปรย อีกทั้งบทเพลงยังเป็นกระจกที่สะท้อนวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของคนไทยอีกด้วย

เพลงลูกทุ่งจัดได้ว่า มีความงามทางวรรณศิลป์ประเภทโวหารภาพพจน์ มีการใช้ถ้อยคำเปรียบเปรยอย่างเห็นได้ชัด บทเพลงยังสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างมี อรรถรส มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายน่าสนใจ แต่แฝงไว้ด้วยความหมายและความรู้สึกต่าง ๆ นานา ให้แก่ผู้ฟัง รวมทั้งเนื้อหาในบทเพลงยังสามารถสะท้อนวิถีชีวิตของชาวบ้านได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญความงามทางด้านวรรณศิลป์โดยเฉพาะการใช้โวหารภาพพจน์ต่างๆ ฟังง่าย สื่อสารชัดเจนจึงเป็นที่น่าสนใจต่อการนำมาบูรณาการ ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 23 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา และวิถีชีวิตจริง ผู้เรียนจึงจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย เป็นการรวมระหว่างการผสมผสานเนื้อหาหลายวิชากับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดและนำความคิดรวบยอดไปสร้างความรู้เพื่อใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของ

ตนเองและปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อนเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ด้วยสาเหตุและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจต่อการศึกษาเพื่อนำเพลงที่มีส่วนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนต่อการเรียนของกลุ่มผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเฉพาะบทเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเหมาะสมต่อการเรียนภาษาและวัฒนธรรม จึงได้ศึกษาและเลือกใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง เรื่องวัฒนธรรมและภาษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งจะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาไทย และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เพราะการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องอาศัยรูปแบบ เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม อีกทั้งเป็นการนำเพลงลูกทุ่งมาบูรณาการในการเรียนรู้กลุ่มรายวิชาต่างๆ ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เพราะความสนใจของกลุ่มผู้เรียน กลุ่มวัยนี้มีความสนใจในสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ รอบตัวมากกว่าความสนใจวรรณกรรมในรูปแบบวิธีเดิม ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มศักยภาพ รวมทั้งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอันเป็นแนวทางต่อการนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้สนใจต่อการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่งต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่งกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่งกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง เรื่องภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูเรื่องภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพ

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงขึ้น

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่องภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

4. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสูงสมารผดุงวิทย์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 7 ห้องเรียน จำนวน 245 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบางปลาม้า สูงสมารผดุงวิทย์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่มด้วยวิธีการจับสลากห้องเรียน จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 60 คน จาก 7 ห้องเรียน ได้ ม.5/1 และ ม.5/2 แล้วจึงสุ่มวิธีสอนอีกครั้ง โดยจับสลากได้กลุ่มทดลอง คือ ม. 5/1 จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสอนบูรณาการเพลงลูกทุ่ง และกลุ่มควบคุม ห้อง ม. 5/2 จำนวน 30 คน โดยใช้การสอนตามแบบคู่มือครู

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (independent variables) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบ่งได้ 2 วิธี คือ

2.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง

2.1.2 การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย หนังสือแบบเรียนหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง มีรายละเอียดดังนี้

สาระสำคัญ วิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น และความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม ภาษาไทยจึงมีความแตกต่างกันตามถิ่นที่อยู่อาศัย ของผู้พูด ทำให้เกิด

ภาษาไทยถิ่นแตกต่างกันในภาคต่างๆ ภาษาถิ่นจึงถือเป็นเอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของท้องถิ่นนั้นๆ

สาระที่ 4 หลักภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ ท. 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท 4.1 ม.4-6/1 อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษาและลักษณะของภาษา

ท 4.1 ม. 4-6/5 วิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท. 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท 5.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

ท 5.1 ม. 4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ท 5.1 ม. 4-6/6 รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา

4. ระยะเวลาในการศึกษา

ทดลองใช้หลักสูตรในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เวลาเรียน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เวลา 5 สัปดาห์ เป็นเวลา 10 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง หมายถึง การใช้บทเพลงลูกทุ่งในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม โดยใช้บทเพลงฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และลงมือปฏิบัติจริงด้านภาษาและวัฒนธรรม เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน มีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนฟังเพลงลูกทุ่ง

ขั้นที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่องกับลำดับเรื่องสนทนาอภิปรายวิเคราะห์เพลงลูกทุ่งที่ฟัง

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันกับครู

ขั้นที่ 4 ทำกิจกรรมทางภาษา เช่นเล่นเกม และกิจกรรมการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดเพิ่มเติมเสริมความเข้าใจในการเรียน ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นการมุ่งให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ในการเรียนรู้ โดยอาศัยความร่วมมือของครูและนักเรียนร่วมกัน

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินผล นักเรียนทำการทดสอบและประเมินจากผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเพลงลูกทุ่ง

เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติและวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียงลีลาการร้อง การบรรเลงที่เป็นแบบแผนมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่งโดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความสนใจจากผู้เรียน และประเมินตรวจสอบก่อนนำไปใช้

การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หมายถึง เอกสารสำหรับครูผู้สอนที่จะใช้ศึกษาและวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างหรือกระตุ้นความสนใจหรือเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียน

ขั้นที่ 2 ชี้นสอน เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ชี้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นที่มุ่งสรุปความคิดรวบยอดของเนื้อหา ประเมินความรู้ความเข้าใจ เพื่อตรวจสอบดูว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่

ขั้นที่ 4 ชี้นฝึกฝนนักเรียน

ขั้นที่ 5 ชี้นนำไปใช้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการวัดการเปลี่ยนแปลงและประสบการณ์การเรียนรู้ ในเนื้อหาสาระเรื่องภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนมาแล้วว่าเกิดการเรียนรู้เท่าใดมีความสามารถชนิดใด โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ในลักษณะต่างๆ และการวัดผลตามสภาพจริง เพื่อบอกถึงคุณภาพการศึกษาความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงและเป็นไปหรือไม่เป็นไปตามคาดหวังของการจัดการเรียนการสอนที่เคยได้รับมาก่อนกับผลการจัดการเรียนการสอนตามแบบบูรณาการที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยวัดความพึงพอใจจากแบบประเมินที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert)

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบางปลาม้า สูงสุมาณดุจวิทยา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

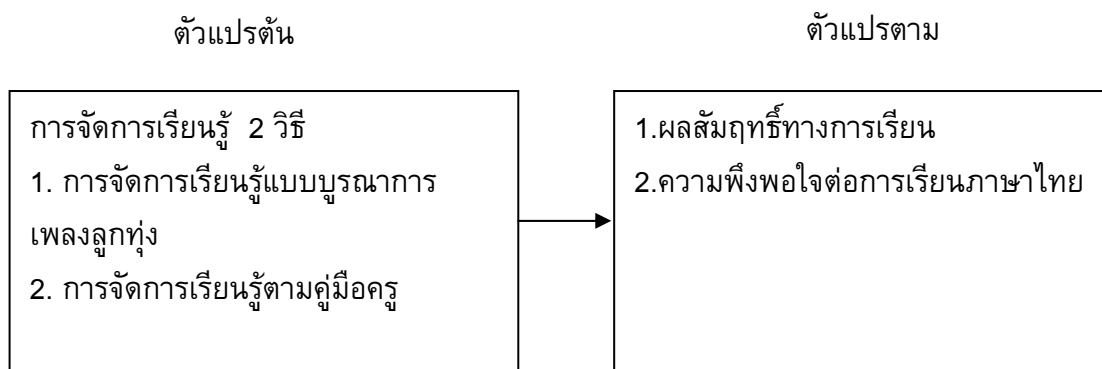
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการบูรณาการแบบสหวิทยาการ การบูรณาการในลักษณะนี้ นำเนื้อหาจากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงเพื่อจัดการเรียนรู้ซึ่งโดยทั่วไปผู้สอนมักจัดการเรียนการสอนแยกตามรายวิชา หรือกลุ่มวิชา แต่ในบางเรื่องครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนร่วมกันในเรื่องเดียวกัน เช่น เรื่องวันสิ่งแวดล้อมของชาติ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้ภาษาคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น จากการศึกษาค้นคว้าของ นพนิตร รอดศิริ (2550, บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงแห่งของพร ภิรมย์เป็นสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศาลเจ้า (ห้าวานุกุลวิทยา) สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการฝึกทักษะการเขียน สรุปความโดยใช้เพลงแห่งของ พร ภิรมย์ เป็นสื่อ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนชุดที่ 5 สูงสุด คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 21.98 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.81 ชุดที่ 2 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 18.98 ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 3.62 ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 20.49 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 การพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงแห่งของ พร ภิรมย์ เป็นสื่อโดยการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 จากแบบฝึกทักษะการเรียนสรุปความเพลงแห่งของ พร ภิรมย์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.37/81.29 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงแห่งของ พร ภิรมย์ เป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความ มีผลสัมฤทธิ์จากการเขียน สรุปความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงแห่งของ พร ภิรมย์ เป็นสื่อ ในภาพรวมค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.23 และประเด็นข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.36 ส่วนประเด็นข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รูปแบบของกิจกรรมมีหลากหลาย ฝึกกระบวนการคิดการทำงานเป็นทีมสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.02 เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการบูรณาการเพลงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สาวิตรี พุกชาชีวะ (2550, หน้า 126) ได้ศึกษาการใช้โวหาร ภาพพจน์ วิถีชีวิตในด้านวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อที่สะท้อนในบทเพลงเพื่อชีวิตของคาราบาว พบว่า บทเพลงมีการใช้คำที่สื่ออารมณ์ของมนุษย์ คำซ้ำคำซ้อน ภาษาถิ่น และคำที่ยืมมาจากต่างประเทศ บทเพลงสะท้อนวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ทั้ง 3 ด้าน คือ วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการเพลงนั้นนอกจากการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แต่ยังสามารถสอดแทรกเนื้อหาด้านภาษาและวัฒนธรรมความเป็นมาของสังคมได้เช่นเดียวกัน

จากการประชุมผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เรื่องการปฏิรูปหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2551 ตามนโยบายของ นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยจะมี

การดำเนินการเน้นบูรณาการทั้งเนื้อหา เวลาเรียน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการบ้านที่ต้องมีการบูรณาการทุกกลุ่มสาระวิชา และพัฒนาแนวคิดเรื่องทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยวิธี การบูรณาการและสอนแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน และตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เจนเซน (Jensen, 2009, p. 150) กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีว่าหากครูนำมาใช้ในชั้นเรียนทำให้บรรยากาศการเรียนรู้มีมิตรภาพมากขึ้น และเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (2546, หน้า 29-30) กล่าวว่า การใช้เพลงประกอบการสอนจะช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่นักเรียนในการเรียน ช่วยให้จดจำเนื้อหาและประทับใจความรู้สึกไว้นาน และช่วยทำให้บทเรียนดูง่ายขึ้น การใช้เพลงประกอบการสอนในระดับประถมศึกษามีประโยชน์มาก เพราะเด็กในวัยนี้ชอบเล่น ชอบแสดง ชอบร้องเพลง และนอกจากนี้ การใช้เพลงประกอบการสอนยังเป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ช่วยเสริมสร้างให้เด็กมีระเบียบวินัย มีประสบการณ์กว้างขวางและช่วยสร้างสัมพันธภาพอย่างเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน หนึ่งฤทัย รอดพัน (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านคำที่มีสระประสมของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านคำที่มีสระประสมของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านเพิ่มขึ้น โดยมีคะแนนความสามารถในการอ่านคำก่อนการทดลอง 0 คะแนน คิดเป็น 0 เปอร์เซ็นต์ หลังจากรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบมีคะแนนความสามารถในการอ่านเป็น 28 คะแนน คิดเป็นคะแนนเพิ่มขึ้น 70 % ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการเพลงนั้นมีผลต่อการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งตน อุบลศรี อุบลสวัสดิ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการสวดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทย โดยใช้เพลงไทยและธรรมะเป็นสื่อ พบว่ากลุ่มผู้เรียนที่ใช้เป็นกลุ่มทดลองในการสวดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อมีผลต่อการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้การสอนภาษาไทยเรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่งมาเป็นตัวแปรในการทดลอง โดยผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยผลการจัดการเรียนรู้และความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องภาษาและวัฒนธรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง เป็นวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้ไปในทางที่เหมาะสม ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วัฒนธรรมเป็นพฤติกรรมที่คนสร้างขึ้นมาจากความคิดของตน เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้เรียน ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่งและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกัน
4. ความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่งสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู